

Львівський державний університет внутрішніх справ

Інститут управління, психології та безпеки

Науково-практичний семінар

ПОДОЛАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ

(23 квітня 2021 р.)

***Емоційне вигорання – це запах
палаючої психологічної проводки***

А. Морроу

***Вигорання – це такий психічний
рахунок, який нам виставляють
за тривале відчужене ставлення
до життя***

А. Ленгле

Львів – 2021

ПРОГРАМА

науково-практичного семінару

«ПОДОЛАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ»

БЛОК 1. Професійна діяльність та емоційне вигорання (рефлексія учасників семінару – доктор психологічних наук, доцент, завідувач кафедри практичної психології **Католик Галина**; доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичної психології **Ковальчук Зоряна**; кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної психології **Карпенко Наталія**; кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної психології **Карпенко Віталій**; кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної психології **Оксана Христук**; кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної психології **Угрин Ольга**; старший викладач кафедри практичної психології **Калька Наталія**).

БЛОК 2. Роль професійного стресу у динаміці емоційного вигорання (кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної психології **Христук Оксана**).

БЛОК 3. Причини, наслідки та діагностика емоційного вигорання працівника (кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної психології **Христук Оксана**).

ПЕРЕРВА

БЛОК 4. Емоційна компетентність педагога у подоланні емоційного вигорання (кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної психології **Карпенко Наталія**).

БЛОК 5. Шляхи профілактики та подолання емоційного вигорання (нейрографіка як інструмент роботи з емоційним вигоранням) (доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичної психології **Ковальчук Зоряна**).

Синдром емоційного вигорання – складний психофізіологічний феномен, що визначається як емоційне, розумове і фізичне виснаження через тривале емоційне навантаження.

Він охоплює три компоненти:

енергетичний (брак енергії, фізична перевтома);

емоційний (апатія, зниження чутливості та емоційності, байдужість);

екзистенційний (формування негативних установок щодо роботи та життя загалом, втрата сенсу діяльності й життя).

Цікаво знати:

- ознаки синдрому вигорання мають: 85% соціальних працівників, 80% лікарів; 65% педагогів; 60% працівників органів внутрішніх справ;
- до синдрому емоційного вигорання більше схильні жінки;
- найбільш чутливими до вигорання є молоді люди віком 19–25 років;
- найчастіше емоційне вигорання формується після 30 років;
- до емоційного вигорання більше схильні «краці» працівники;
- більш схильними до виникнення емоційного вигорання є працівники, в яких низька заробітна плата.

Причини синдрому емоційного вигорання:

- напруженість і конфлікти у професійному середовищі;
- недостатня підтримка з боку колег;
- недостатні умови для самовираження, експериментування та інновацій;
- одноманітність діяльності;
- відсутність творчої складової в роботі;
- вкладання в роботу значних особистісних ресурсів;
- недостатнє визнання або ж відсутність позитивного оцінювання з боку керівництва;
- робота без перспективи, неможливість побудувати професійну кар'єру, невирішені особистісні конфлікти;
- відсутність соціальної та психологічної підтримки;
- нерозуміння функціональних обов'язків;
- звичка жити й працювати в швидкому темпі;
- неякісне планування часу без фокусу на пріоритети,
- високий рівень домагань;
- надмірна емоційність через проживання всього особисто;
- невміння сказати «ні»;
- невміння планувати відпочинок і дозволя.

СИМПТОМИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ

Фізіологічні симптоми:

- тривала втома;
- зниження імунітету;
- часті головні болі;
- біль у спині та м'язах;
- зміна картини сну й апетиту;
- запаморочення;
- проблеми з серцем;
- підвищений тиск

Соціальні симптоми:

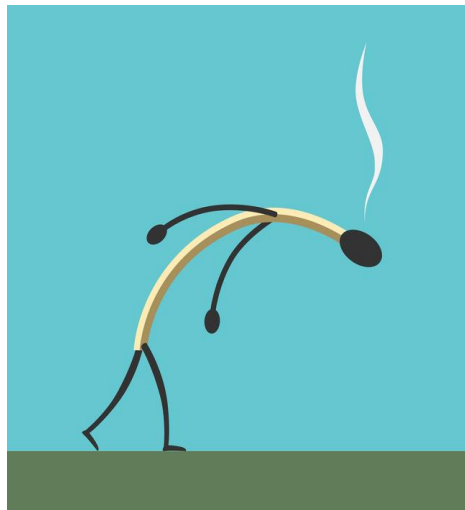
- відсутність енергії для соціальної активності;
- зниження цікавості до дозвілля та хобі;
- соціальні контакти обмежуються роботою;
- відчуття нерозуміння з боку інших;
- відчуття недостатньої підтримки з боку сім'ї.

Емоційні симптоми:

- незадоволеність собою;
- невпевненість у собі;
- відчуженість;
- почуття безпорадності;
- почуття безвиході;
- цинізм;
- негативізм;
- байдужість;
- апатія;
- дратівливість;
- тривога;
- агресивність;
- неспокій;
- фрустрація;
- самотність

Поведінкові симптоми:

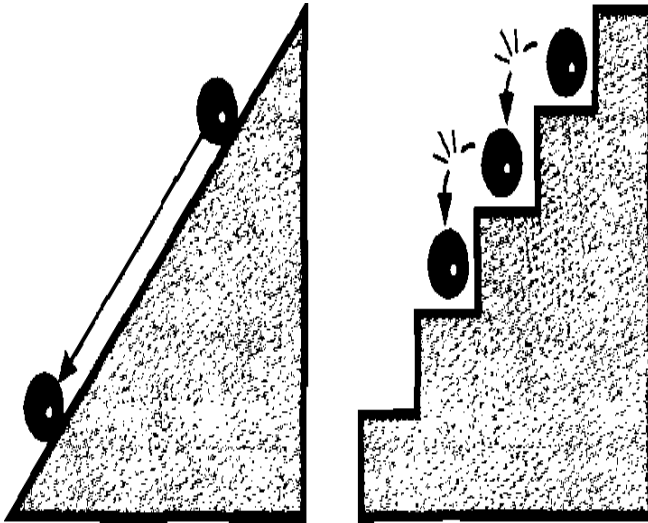
- самоізоляція;
- втеча від відповідальності;
- запізнення або відсутність на роботі;
- постійні виправдання;
- імпульсивність та емоційність у поведінці

Інтелектуальні симптоми:

- зниження інтересу до нових ідей;
- відсутність альтернативних підходів у вирішенні проблем;
- тяжіння до шаблонів;
- відсутність творчості;
- формалізм у виконанні завдань

ФАЗИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ

Фаза 1. «Виснаження»

*(знижений емоційний фон,
байдужість
і емоційне перенасичення)*

Фаза 2. «Деперсоналізація»

*(негативізм, цинізм,
заниження самооцінки,
відчуження, почуття провини)*

Фаза 3. «Редукція особистих досягнень»

*(образ, відчуття нікчемності,
заниження професійних досягнень
та успіхів,
негативізм
до професійних обов'язків)*

НАСЛІДКИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ:

- погіршення якості виконання професійних завдань;
- фізичне виснаження;
- психологічне дистанціювання від професійних обов'язків;
- цинічне та негативне ставлення до виконання професійних завдань;
- зниження працездатності;
- збільшення кількості конфліктів на роботі і вдома;
- економія емоцій;
- ворожість до оточення;
- професійна стагнація;
- зміна роботи;
- зміна професії.

ДІАГНОСТИКА СХИЛЬНОСТІ ДО ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ

У кожній ситуації тесту Ви маєте відповісти на одне запитання: «Чи дратує вас?..», вказуючи водночас один із трьох варіантів відповіді:

- а) дуже дратує;**
- б) не особливо дратує;**
- в) зовсім не дратує.**

1. Зім'ятий аркуш, який ви хочете прочитати.
2. Літня жінка, одягнена як дівчинка.
3. Надмірна близькість співрозмовника (наприклад, у транспорті в годину пік).
4. Жінка, що палить на вулиці.
5. Хтось кашляє у ваш бік.
6. Недоречний сміх.
7. Коли хтось гризе нігті.
8. Коли хтось намагається вас навчати, що і як робити.
9. Коли людина постійно запізнюється на зустрічі.
10. Коли в кінотеатрі сусіди коментують сюжет фільму.
11. Коли вам намагаються розказати зміст роману, який ви збираєтеся прочитати.
12. Коли вам дарують непотрібні речі.
13. Коли голосно розмовляють у транспорті.
14. Занадто сильний запах парфумів.
15. Надмірне жестикулювання під час розмови.
16. Колега, який часто використовує іноземні слова.

Підрахунок балів (відповідь «а» – 3 бали; «б» – 1 бал; «в» – 0 балів).

30 балів і більше. Вас точно не можна віднести до категорії терплячих і спокійних людей. Вас дратує все, навіть незначні речі. Ви гарячкові, легко виходите з себе і це неабияк розхитує вашу нервову систему. Також від цього страждає й оточення, бо часто втрачаєте контроль над емоціями.

12–29 балів. Вас дратують тільки найнеприємніші речі, але із повсякденних проблем ви не робите драми. До неприємностей Ви можете «повертатися спиною» і доволі легко забуваєте про них.

11 балів і менше. Ви дуже спокійна і врівноважена особа, реально дивитесь на життя. Вас нелегко вивести зі стану рівноваги.

ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ПРИ ЕМОЦІЙНОМУ ВИГОРАННІ

*За додатковою інформацією звертайтеся в
Інститут управління, психології та безпеки
Львівського державного університету внутрішніх справ*

Україна, 79007,
м. Львів, вул. Городоцька, 26.
www.lvduvs.edu.ua

